

Sztuka francuska II Cesarstwa - wskazówki bibliograficzne na marginesie wykładu

Pozycje niedostępne w bibliotekach krakowskich umieszczono w spisie dla orientacji, a także dlatego, że niektóre z nich wykorzystano do zajęć.

Wersja z 2023-03-22

Układ

Ogólne 1

Architektura i urbanistyka 1

Rzeźba 2

Malarstwo 3

Wydawnictwa popularne i albumowe 3

Uwarunkowania instytucjonalne i społeczne 3

Poszczególne zagadnienia 3

Poszczególni malarze 3

Przekłady tekstów krytycznych 5

Ogólne

Mieczysław Porębski, *Dzieje sztuki w zarysie*, t. 3, Warszawa 1988 [odpowiednie fragmenty]

Anna Lewicka-Morawska (red.), *Sztuka świata*, t. 8, Warszawa 1994 [odpowiednie fragmenty]

L'art en France sous le Second Empire, Grand Palais, Paris 1979 (zawiera m.in. rozdziały o krytyce, architekturze, rzemiośle artystycznym, rzeźbie i malarstwie; IHS, MNK)

Patricia Mainardi, *Art and Politics of the Second Empire. The Universal Expositions of 1855 and 1867*, New Haven and London 1987

H. Loyrette, S. Allard, L. Des Cars, *L'art français : Le XIXe siècle (1819-1905)*, Paris 2009 (IHS; istnieje również wersja ang.)

Albert Boime, *Art in the age of civil struggle, 1848-1871*, Chicago, London 2008 (A social history of modern art, t. 4). ISBN 9780226063283 (IHS; BJ online – dostęp limitowany)

Guy Cogeval, Yves Badetz, Paul Perrin, Marie-Paule Vial (red.), *Spectaculaire Second Empire*. Musée d'Orsay, Paris 2016 (nie ma w Krakowie?)

Architektura i urbanistyka

Józef Lepiarczyk, *Z problematyki kompozycji urbanistycznej 2 poł. XIX wieku (Paryż i Wiedeń)*, w: *Sztuka 2 poł. XIX wieku*, Warszawa 1973, s. 37-49

Louis Réau (et al.), *L'Oeuvre du baron Haussmann, Préfet de la Seine (1853-1870)*, Paris 1954 (BJ)

David H. Pinkney, *Napoleon III and the Rebuilding of Paris*, Princeton 1958 (UPJP2)

Anthony Sutcliffe, *Paris. An Architectural History*, New Haven and London 1993 (IHS)

David Jordan, *Transforming Paris. The Life and labors of baron Haussmann*, New York 1995 (BJ)

Sébastien Allard, Laurence Des Cars, *The Modern City*, w: *Nineteenth century French art from romanticism to impressionism, post-impressionism and Art Nouveau*, red. S. Allard, L. Des Cars, Paris 2007 (IHS, MNK).

Louis Hautecoeur, *Histoire de l'architecture classique en France* (odpowiedni tom; BJ, w czytelni głównej)

Robin Middleton, David Watkin, *Neoclassical and Nineteenth-century Architecture*, New York 1980 (i inne wydania; IHS)

Donald D. Egbert, *The Beaux-Arts Tradition in French Architecture*. Edited for publication by David Van Zanten, Princeton 1980 (IHS)

Marek Zgórniak, *Wokół neorenesansu w architekturze XIX wieku*, wyd. 2, Kraków 2013. ISBN 978-83-924287-2-5 (niektóre rozdziały; IHS, BJ, [online](#))

Barry Bergdoll, *European Architecture 1750-1890*, Oxford, New York 2000 (w rozdziale 8 pt. "The City Transformed, 1848-90", mowa na s. 241-256 o Francji; IHS, MCK)

David van Zanten, *Nineteenth-century French government architectural services and the design*

- of the monuments of Paris, „Art Journal“, t. 48, 1989, s. 16–22 (PAU, JStor)
- Van Zanten, *Building Paris: Architectural Institutions and the Transformation of the French Capital 1830-1870*, Cambridge 1994 (IHS, PAU)
- Van Zanten, *Designing Paris: The Architecture of Duban, Labrouste, Duc, and Vaudoyer*, Cambridge 1987
- Paul **Abadie**, *architecte, 1812-1884*. Musée national des Monuments français, Paris 1988 (IHS)
- Jean-Michel Leniaud, *Charles Garnier*. Documentation et catalogue par B. Bouvier, Paris 2003
- Monika Steinhauser, *Die Architektur der Pariser Oper*, München 1969 (IHS)
- Dorota Babilas, *Opera Paryska - Palais Garnier. Historia, sztuka, mit*, Warszawa 2018
- Barry Bergdoll, Corinne Bélier, Marc Le Coeur (red.), *Henri Labrouste. Structure brought to light*. Museum of Modern Art, New York 2013. ISBN 9780870708398 (Akad. Frycza)
- Jean-Michel Leniaud, *Jean-Baptiste Lassus, 1807-1857, ou le Temps retrouvé des cathédrales*, Paris 1980 (IHS)
- Marek Zgórnjak, *Palac w Świerklańcu, zapomniane dzieło Hectora Lefuela*, w: *Architektura XIX i początku XX wieku*, pod red. T. Grygiela, Wrocław 1991
- Barry Bergdoll, *Leon Vaudoyer. Historicism in the Age of Industry*, Cambridge Mass. and London 1994 (IHS)
- Alice Thomine, *Émile Vaudremer, 1829-1914: la rigueur de l'architecture publique*, Paris 2004 (IHS)
- Pierre-Marie Auzas, *Eugène Viollet-le-Duc*, Paris 1979
- Jean-Michel Leniaud, *Viollet-le-Duc ou les délires du système*, Paris 1994
- R. Howard Bloch, *Viollet-le-Duc's "Republic of Architectural Art": The Greco-Gothic Revival and the Building of Modern France*, „Perspecta“, t. 44, 2011, s. 12-21, 192-195 (JStor)
- Arnaud Timbert, *Viollet-le-Duc et Pierrefonds*, Villeneuve d'Ascq 2019, ISBN 2-7574-2799-7 (m.in. architekt Wyganowski; online?)

Rzeźba

- Adam Kotula, Piotr Krakowski, *Rzeźba XIX wieku*, Kraków 1980
- Maurice Rheims, *La sculpture au XIXe siècle*, Paris 1972 (IHS)
- Antoinette Le Normand-Romain et al., *Sculpture. The Adventure of Modern Sculpture in the Nineteenth and Twentieth Centuries*, London 1986 (MNK, ASP: wersja fr. Genève 1986)
- Anne Pingeot et al., *La Sculpture française au XIXe siècle*. Grand Palais, Paris 1986 (MNK)
- Anne Pingeot, *Sculpture XIXe siècle, panorama bibliographique, France*, « Revue de l'Art » 104, 1994
- Anne Pingeot, *La Sculpture au musée d'Orsay*, Paris 1995
- Anne Middleton Wagner, *Jean-Baptiste Carpeaux, sculptor of the Second Empire*, New Haven, London 1989. ISBN 0300047517 (BJ)
- Laure de Margerie, *Carpeaux: la fièvre créatrice*, Paris 1989 (IHS)
- James David Draper, Édouard Papet, Elena Carrara, *The passions of Jean-Baptiste Carpeaux*. Metropolitan Museum of Art, Musée d'Orsay, New York 2014 (MNK)
- J. Durand-Revillon, *Un promoteur de la sculpture polychrome sous le Second Empire, Charles-Henri-Joseph Cordier (1827-1905)*, « Bulletin de la Société de l'Histoire de l'Art français », 1982, s. 181-198 (PAU)
- Laure de Margerie et al., *Charles Cordier, 1827-1905 : l'autre et l'ailleurs*. Musée d'Orsay, Paris 2004
- Catherine Chevillot, *Emmanuel Fremiet, 1824-1910. La main et le multiple*. Musée des Beaux-Arts de Dijon, Dijon 1988
- Marek Zgórnjak, *Dlaczego goryl Fremieta porwała kobietę?* „Folia Historiae Artium” Seria Nowa t. 8-9, 2002/2003
- Auguste **Préault**, *sculpteur romantique 1809-1879*, avec un essai sur la vie de Préault par C. W. Millard. Musée d'Orsay, Paris 1997

Malarstwo

Wydawnictwa popularne i albumowe

Aleksa Celebonović, *Peinture kitsch ou Réalisme bourgeois. L'art pompier dans le monde*, Paris 1974 (IHS, ASP)

James Harding, *Artistes Pompiers: French Academic Art in the Nineteenth Century*, New York 1979

Cécile Ritzenthaler, *L'École des Beaux-Arts du XIXe siècle. Les pompiers*, Paris 1987 (IHS)

Robert Rosenblum, *Musée d'Orsay: arcydziela malarstwa*, Warszawa 2001 (BJ; w IHS wersja ang.)

Uwarunkowania instytucjonalne i społeczne

Maria Poprzęcka, *Akademizm* (1977), 3 wyd., Warszawa 1989

Albert Boime, *The Academy and French Painting in the Nineteenth Century*, London 1971 (MNK)

Jean-Paul Bouillon, *Sociétés d'artistes et institutions officielles dans la seconde moitié du XIXe siècle*, « Romantisme » 54, 1986 (BJ, [online](#))

Petra ten-Doeschate Chu, *The Paris Salon as International Arena for Creative Competition*, w: *Künstlerischer Austausch. Akten des XXVIII internationalen Kongresses für Kunstgeschichte*, Berlin 1993, t. 1 (IHS)

Harrison C. White, Cynthia White, *La carrière des peintres au XIXe siècle. Du système académique au marché des impressionnistes* (1965), Paris 1991 (IHS)

Marek Zgórnjak, *Matejko w Paryżu*, Kraków 1998 (rozdz.: „Wystawy paryskie w XIX wieku”; „Francuska krytyka artystyczna w czasach Matejki”, [online](#))

Juliet Wilson-Bareau, *The Salon des Refusés of 1863*, „Burlington Magazine”, t. 149, 2007, 1250, s. 309–319 (JStor)

Le Comte de Nieuwerkerke. Art et pouvoir sous Napoléon III. Compiègne, Musée national du Château, Paris 2000

Poszczególne zagadnienia

Hanna Morawska, *Francuscy pisarze i krytycy o malarstwie 1820-1876*, Warszawa 1977

Patrick Le Nouène et al., *Exigences de réalisme dans la peinture française entre 1830 et 1870*. Musée des Beaux-Arts, Chartres 1984 (IHS)

Gabriel P. Weisberg, *The Realist Tradition. French Painting and Drawing 1830-1900*. Cleveland Museum of Art, Bloomington 1980 (MNK)

Gerald M. Ackerman, *The Néo-Grecs: A Chink in the Wall of Neoclassicism*, w: *The French Academy: Classicism and its Antagonists*, Newark-London-Toronto 1990

Marek Zgórnjak, *Pędzel Tycjana. Francuscy malarze i krytycy XIX wieku wobec weneckiego Cinquecenta*, Kraków 1995 (rozdział: „Kierunek neowenecki w malarstwie akademickim”)

Jean Bouret, *L'École de Barbizon et le paysage français au XIXe siècle*, Neuchâtel 1972 (IHS)

Vincent Pomarède, Gerard de Wallens, Olivier Meslay (red.), *L'École de Barbizon. Peindre en plein air avant l'impressionnisme*. Lyon, Musée des Beaux-Arts, Paris 2002 (MNK)

Francis Francina et al., *Modernity and Modernism. French Painting in the Nineteenth Century*, New Haven - London 1994 (IHS, MNK)

Henri Loyrette, Gary Tinterow (red.), *Impressionnisme. Les origines (1859-1869)*. Grand Palais, Paris 1995 (IHS)

John Rewald, *Historia impresjonizmu* (1946), Warszawa 1985

Zdzisław Kępiński, *Impresjonizm*, Warszawa 1982

Gary Tinterow et al., *Manet/Velázquez. La manière espagnole au XIXe siècle*. Musée d'Orsay, Paris 2002

Louise Sangla, *L'hispanisme dans la peinture française du XIXe siècle*, w: *Théodule Ribot, 1823-1891*, red. M. Liénart, Paris 2021 (MNK)

Sandra Gianfreda (red.), *Praised and ridiculed. French painting 1820-1880*. Kunsthau Zürich, München, Zürich 2017 (MNK)

Poszczególni malarze

Sandra Buratti-Hasan, Leïla Jarbouai (red.), *Rosa Bonheur, 1822–1899*. Musée d'Orsay, Paris 2022. ISBN 978-2-08028-096-1 (MNK)

Louise d'Argencourt, *William Bouguereau 1825-1905*. Paris, Montréal, Hartford, 1984-1985, Paris 1984 (IHS)

- Damien Bartoli, Frederick C. Ross, *William Bouguereau*, t. 1–2, New York 2014–2015 (MNK)
- Annette Bourrut Lacouture, *Jules Breton. Painter of peasant life*. Musée des beaux-arts d'Arras, New Haven, London 2002 (MNK)
- Patrick Ramade, Laure de Margerie, *Carpeaux peintre*. Musée des Beaux-Arts de Valenciennes, Paris 1999
- Stéphane Guégan, Vincent Pomarède, Louis-Antoine Prat (red.), *Chassériau: un autre romantisme*. Grand Palais, Paris 2002 (ASP)
- Pierre Courthion, *Courbet w oczach własnych i w oczach przyjaciół*. Przekład J. Guze, Warszawa 1963
- Letters of Gustave Courbet*, edited and translated by Petra ten-Doesschate Chu, The University of Chicago Press, Chicago, London 1992 (BJ; w IHS jest wersja fr.)
- M. T. Lemoyne de Forges, *Autoportraits de Courbet*. Catalogue, Paris 1973 (MNK)
- Gustave Courbet*. Grand Palais, Paris 1978 (MNK)
- Bruno Foucart, *G. Courbet*, Norwalk 1983 (BJ)
- Paul B. Crapo, *The Problematics of Artistic Patronage under the Second Empire: Gustave Courbet's Involved Relations with the Regime of Napoleon III*, „Zeitschrift für Kunstgeschichte“, t. 58, 1995, nr 2, s. 240–261 (JStor)
- Mary Morton, Charlotte Eyerman (red.), *Courbet and the modern landscape*. J. Paul Getty Museum, Los Angeles 2006 ([online](#)).
- Laurence des Cars et al., *Gustave Courbet*. Grand Palais, Paris 2007 (IHS; w MNK wersja angielska)
- Thierry Savatier, *Początek świata. Historia obrazu Gustave'a Courbeta*, Gdańsk 2015
- Albert Boime, *Thomas Couture and the Evolution of Painting in Nineteenth-Century France*, „Art Bulletin“, t. 51, 1969, nr 1, s. 48–56 (JStor)
- Sébastien Allard, Côme Fabre (red.), *Delacroix*. Metropolitan Museum of Art; Musée du Louvre, New York 2018 (IHS, MNK; m.in. artykuł D. de Font-Réaulx, *Delacroix and the Exposition Universelle of 1855*)
- Stephen Bann, *Paul Delaroche: History Painted*, Princeton 1997 (IHS, MNK)
- Jacques Foucart et al., *Hippolyte, Auguste et Paul Flandrin. Une fraternité picturale au XIXe siècle*. Paris, Lyon, 1984–1985, Paris 1984 (IHS)
- Elena Marchetti, Stéphane Paccoud (red.), *Les Flandrin, artistes et frères. Hippolyte, Paul, Auguste*. Musée des Beaux-Arts (Lyon), Lyon, Paris 2021 (MNK)
- Gerald M. Ackerman, *La Vie et l'oeuvre de Jean-Léon Gérôme*, Paris 1986 (IHS ; 2 wyd. popr. Paris 2000 : MNK)
- L. Des Cars et al., *The spectacular art of Jean-Léon Gérôme (1824-1904)*, Musée d'Orsay, Paris 2011 (IHS, MNK)
- John House, *History without Values? Gérôme's History Paintings*, „Journal of the Warburg and Courtauld Institutes“, t. 71, 2008, s. 261–276 (JStor)
- Johan Barthold Jongkind (1819-1891)*. Musée d'Orsay, Paris 2003
- Jean-Paul Laurens (1838-1921) : Peintre d'histoire*. Musée d'Orsay, Paris 1997 (IHS)
- Denise Rouart, Sandra Orienti, *Tout l'oeuvre peint d'Edouard Manet*, Paris 1970 (IHS)
- Hanna Morawska, *Wystawa Maneta w stulecie śmierci artysty (Paryż, Grand Palais 1983)*, „Biuletyn Historii Sztuki” 47, 1985, nr 3-4
- Timothy J. Clark, *The Painting of Modern Life. Paris in the Art of Manet and His Followers*, London 1985 (IHS)
- Paul H. Tucker (red.), *Manet's "Le déjeuner sur l'herbe"*, Cambridge 1998 (MNK)
- Ernest Meissonier. Rétrospective*. Musée des Beaux-Arts de Lyon, 1993, Paris 1993 (IHS)
- Robert L. Herbert, *Jean-François Millet*. Grand Palais, Paris 1975 (MNK)
- Simon Kelly, *Jean-François Millet's 'Waiting': A 'Realist' Religious Painting*, „Burlington Magazine“, t. 151, 2009, nr 1274, s. 298-305 (JStor)
- Pierre-Louis Mathieu, *Tout l'oeuvre peint de Gustave Moreau*, Paris 1991 (IHS)
- Puvis de Chavannes (1824-1898)*. Paris, Grand Palais, Ottawa, Galeries Nationales du Canada, 1976-1977, Paris 1976 (IHS)
- Marek Zgórnjak, *Matejko jako przedstawiciel szkoły Fortuny'ego. Uwagi Edmonda About o Salonie 1874*, „Biuletyn Historii Sztuki“, t. 78, 2016, nr 2 (na s. 312–315 i 318 Henri Regnault)

Michaële Liénart (red.), *Théodule Ribot, 1823-1891. Une délicieuse obscurité*. Musée des Augustins (Toulouse), Paris 2021. ISBN 978-2-35906-353-0 (MNK)

Przekłady tekstów krytycznych

Charles Baudelaire, *O sztuce. Szkice krytyczne*. Wybrała i przełożyła J. Guze. Wstęp J. Starzyński, Wrocław 1961

Baudelaire, *Rozmaitości estetyczne*. Wstęp i przekład J. Guze, Gdańsk 2000

Émile Zola, *Słuszna walka. Od Courbeta do impresjonistów*. Wybór i wstęp G. Picon. Opracowanie J.-P. Bouillon (1974). Przekład i posłowie H. Morawska, Warszawa 1982

oprac.: M. Zgórniak